

STORTINGET

Innst. 249 L

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Prop. 48 L (2024–2025)

Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i straffeprosessloven og straffegjennomføringsloven (tilgang til taushetsbelagte opplysninger i Folkeregisteret og krav om politiattest)

Ingen av lovforslagene innebærer økonomiske og administrative kostnader av betydning.

Til Stortinget

Sammendrag

Justis- og beredskapsdepartementet legger i proposisjonen frem forslag til endringer i lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven) og lov 18. mai 2001 nr. 21 om gjennomføring av straff mv. (straffegjennomføringsloven). Forslagene skal sikre Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker (Gjenopptakelseskommisjonen) og kriminalomsorgen hjemmelsgrunnlag for å innhente fra Folkeregisteret alle opplysninger som er nødvendige for deres behov, uten hinder av lovbestemt taushetsplikt.

I tillegg foreslår departementet å innta krav om at det skal fremlegges barneomsorgsattest før en person kan oppnevnes som leder eller medlem av Tilsynsrådet for kriminalomsorgen. Hjemmelen inntas i straffegjennomføringsloven § 9 b annet ledd nytt fjerde til sjetten punktum. Personer med anmerkninger om dom eller vedtatt forelegg for nærmere angitte straffebud kan ikke oppnevnes. Konsekvenser ved øvrige anmerkninger skal vurderes konkret. Det er også inntatt et forslag om en overgangsregel som åpner for at oppnevningssmyndigheten ved første gangs oppnevning av nytt tilsynsråd kan kreve slik politiattest etter oppnevningen.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ragnhild Male Hartviksen, Odd Harald Hovland og Marte Eide Klovning, fra Høyre, Ingunn Foss og Guro Angell Gimse, fra Senterpartiet, Sandra Borch og Kari Mette Prestrud, fra Fremskrittspartiet, Tor André Johnsen og lederen Helge André Njåstad, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, og fra Venstre, Ingvild Wettrhus Thorsvik, viser til at Prop. 48 L (2024–2025) behandles i denne innstillingen. I proposisjonen foreslås det endringer i straffeprosessloven og straffegjennomføringsloven, med det formål å sikre Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker og kriminalomsorgen hjemmelsgrunnlag for å innhente fra Folkeregisteret alle opplysninger som er nødvendige for deres behov uten hinder av lovbestemt taushetsplikt. I tillegg foreslår departementet å innta krav om at det skal fremlegges barneomsorgsattest før en person kan oppnevnes som leder eller medlem av Tilsynsrådet for kriminalomsorgen.

Komiteen viser til at det følger av folkeregisterloven at offentlige myndigheter må ha hjemmel i lov for å kunne innhente opplysninger fra Folkeregisteret uten hinder av lovbestemt taushetsplikt. I proposisjonen vises det til at bakgrunnen for lovforslaget er at Gjenopptakelseskommisjonen selv har uttrykt at den har behov for en hjemmel til å innhente taushetsbelagte opplysninger i Folkeregisteret, da de uten en slik hjemmel

blant annet ikke vil ha tilgang til registreringsdatoer og navn på den registrertes foreldre, ektefelle og barn. Slike opplysninger kan være sentrale for kommisjonen når den skal utrede og vurdere saker etter sitt mandat.

Komiteen viser til at bakgrunnen for forslaget om justert hjemmel for kriminalomsorgens tilgang til opplysninger fra Folkeregisteret, er at kriminalomsorgen fortsatt har behov for tilgang til taushetsbelagte opplysninger, blant annet for å bidra til en effektiv straffegjennomføring og kontroll av besøkende, og å bedre rettsikkerheten for domfelte og fornærmede ved varsling ved ulike utganger fra fengsel mv., og at de tidligere har hatt det gjennom online manuell tilgang til folkeregisteropplysninger ved lisensavtale.

Komiteen viser også til at oppnevningsmyndigheten har behov for hjemmel i lov til å kreve politiattest før oppnevning til tilsynsrådet.

Komiteen mener at de foreslåtte endringene er nødvendige for at Gjenopptakelseskommisjonen og kriminalomsorgen skal kunne utføre sitt arbeid effektivt og bidra til samfunnets sikkerhet.

Komiteen vil understreke viktigheten av at behandlingsansvarlig iverksetter tilstrekkelige rutiner for å ivareta forpliktelsene etter personvernlovgivningen.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i straffeprosessloven og straffegjennomføringsloven (tilgang til taushetsbelagte opplysninger i Folkeregisteret og krav om politiattest)

I

I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker skal § 398 b nytt fjerde ledd lyde:

Kommisjonen kan uten hinder av taushetsplikt innhente fra folkeregistermyndigheten de opplysninger

som er nødvendige for utførelsen av oppgaver etter denne loven.

II

I lov 18. mai 2001 nr. 21 om gjennomføring av straff mv. gjøres følgende endringer:

§ 7 a annet ledd bokstav a skal lyde:

a. *Folkeregistermyndigheten; opplysninger som er nødvendige for utførelsen av kriminalomsorgens oppgaver fastsatt i eller i medhold av denne loven eller andre oppgaver fastsatt i eller i medhold av lov, også opplysninger til bruk for utredning, forskning og produksjon av statistikk.*

§ 9 b andre ledd nytt fjerde til sjette punktum skal lyde:

Før oppnevningen skal den foreslåtte lederen og foreslåtte medlemmer legge frem politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd. Personer som er dømt eller har vedtatt forelegg for overtredelse av straffeloven 1902 §§ 192 til 197, § 199, § 200 andre ledd, § 201 første ledd bokstav c, §§ 201 a, 203, 204 a, 219, 224, § 229 annet og tredje straffealternativ, §§ 231, 233 eller 268 jf. 267 eller straffeloven 2005 §§ 257, 258, 274, 275, 282, 283, 291, 293 til 296, 299, 301 til 306, 309 til 312, 314, 327 eller 328, kan ikke oppnevnes. Konsekvenser ved andre anmerkninger skal vurderes konkret.

III

1. Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.
2. Ved første gangs oppnevning av Tilsynsrådet for kriminalomsorgen skal oppnevningsmyndigheten etter oppnevningen kreve fremlagt politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd for de oppnevnte personene. Er en oppnevnt person dømt eller har vedtatt forelegg for overtredelse av noen av bestemmelsene nevnt i straffegjennomføringsloven § 9 b andre ledd femte punktum, skal personen fratre sitt verv i tilsynsrådet, og en ny person skal oppnevnes. Ved andre anmerkninger skal oppnevningsmyndigheten vurdere konsekvensene konkret.

Oslo, i justiskomiteen, den 6. mai 2025

Helge André Njåstad

leder

Ingvild Wettrhus Thorsvik

ordfører